

Pred začetkom šolskega leta

V teku so že vpisovanja v vse vrste šol, tudi v slovenske šole v naši deželi. Še nekaj tednov in mladina bo spet v učilnicah črpala vzgojne nauke za oblikovanje svoje izobrazbe in svoje bodoče osebnosti.

Letos gledamo bolj vedro v razvoj naših šol. Dobile so že pravno priznanje; učitelji so že opravili natečajne izpite. Upamo, da bodo v kratkem izšle še določbe za dokončno izgradnjo šolstva. Vsak član naše narodnostne skupnosti bi se moral zavedati te stvarnosti, si vzeti naše šolstvo k srcu in ga podpreti kot svojo osebno zadevo in ne le kot stvar, ki se tiče le odgovornih činiteljev.

Večkrat se pritožujemo, včasih tudi upravičeno, da oblasti zavlačujejo popolno ureditev slovenskega šolstva v teh pokrajinah. Pri tem pa se pozabimo potrkati tudi na lastna prsa. Marsičesa smo sami krivi, da se naše šole ne razvijajo in uspevajo, kot bi bilo zaželeno. Tu se omejimo le na nekaj škodljivih pojavov, ki hromijo naše šole in z njimi vred pravilno izobrazbo našega podmladka, ki je narodov temelj. Stara pesem je že, a potrebna ponavljanja, da vlada v premnogi naših družinah mlačnost in brezbriznost do lastnih šol. Premnogim staršem je vseeno, ali vpišejo otroka v slovensko ali drugojezično šolo. Še bolj čuden pojav je, da so to prav družine, ki so gospodarsko neodvisne; celo take, ki se rinejo v narodno ospredje. Menijo, da je za sinove in hčerke bogatih slovenska šola prenizka. V te šole naj hodijo le sinovi kmečkih staršev ali srednjih slojev. Ti slednji se pa izgorarjajo, čemu bom jaz pošiljal otroka v slovensko šolo, če pa ne tisti, ki so na vrhu. Še bolj jih k temu privede vzgled nekaterih šolnikov s slovenskih šol, ki pa svoje otroke pošiljajo v druge. S tem dokazujejo, da podcenjujejo šole, na katerih so sami nastavljeni.

Posledica vsega tega je, da manjka na slovenskih šolah približno ena tretjina otrok iz slovenskih družin.

Drugi škodljivi pojav so prikriti poskusi instrumentalizacije naših šol od strani različnih političnih skupin. Šola in profesorji naj bi bili poslušni hlapci njih teženj. Ravnali naj bi se pri pouku in svojem udejstvovanju, kakor njim prija. Še več: sinove določenih prvakov bi morali kar z zaprtimi očmi pošiljati do mature, tudi če so butelji. Če pa tega ne store, je slaba šola, učitelji in profesorji. Taki poskusi ponižujejo šolo in šolnike, ki ne morejo in ne smejo biti že po svo-

(Nadaljevanje na 3. strani)

ŽALITVE NAMESTO SODELOVANJA

Sedanja napetost med Veliko Britanijo in Kitajsko je značilen primer nepotrebne meddržavnega spora, za katerega ni v resnici nobenega pravega vzroka. Velika Britanija je bila prva zahodna država, ki je priznala komunistično Kitajsko in to takoj po Mao Tse Tungovi zmagi na kitajski celine. Angliji je tudi veliko do dobrih odnosov s Kitajsko, že zaradi trgovine. Kitajski trg je bil zanjo vedno važen. Kitajska pa ima prav tako ali pa še bolj interes na tem, da si ohrani dobre zveze z Veliko Britanijo. Ta se trudi, da bi spravila Kitajsko v Združene narode. Poleg tega je Hong Kong pod britansko zastavo glavno trgovinsko izhodišče za kitajski izvoz in uvoz v ostali svet. Iz trgovine preko Hong Konga zasluži Kitajska letno 800 milijonov dolarjev v dragocenih valutah.

Kljub vsemu je Mao Tse Tungova Kitajska napravila zadnji čas vse, kar je mogoče, da bi te za obe državi ugodne odnose pokvarila in si napravila Veliko Britanijo za sovražnico, kakor da sovražnikov vsenaokrog še nima dovolj.

BRITANSKA VLADA JE RAVNALA PREVDARNO

Kljub požigu britanskega veleposlaništva v Pekingu je ohranila angleška vlada mirne živce in prevdarnost. Ta ji je narekovala, da je boljše požreti žalitev, kajti če bi pretrgala odnose, bi jih najbrž ne mogla tako kmalu spet navezati, kot je zapisal londonski »Times«. Za Anglijo pa je v vsakem primeru boljše, da je diplomatsko navzoča na Kitajskem, pa naj bo ta navzočnost še tako težavna in dozdevno neučinkovita. Še vedno je določeno število britanskih tehnikov in trgovcev na Kitajskem in ti »potrebujejo našo prijazno navzočnost,« je zapisal isti britanski list.

Vsi ti razlogi so povzročili, da je zmagal v Londonu trezen premislek in je britansko diplomatsko zastopstvo ostalo v Pekingu, četudi so si morali diplomati in drugo osebje veleposlaništva, z ženami in otroki vred, na vrat na nos poiskati zatočišče v raznih tujih veleposlaništvih.

TUDI KITAJCI SE BOJE, DA BI SE OPEKLI

Pa tudi Kitajci niso pojedli juhe tako vroče, kakor so si jo skuhal. Tudi oni so se zebali, da bi se opekli. Zadovoljili so se z lahko zmago nad nekaj diplomati in njihovimi družinami ter s požigom veleposlaništva v hipu, ko je potekel kitajski »ultimat«, katerega je Anglija zavrnila. Niso pa poskusili zasesti Hong Konga, četudi bi jim tudi to v vojaškem pogledu ne bilo težko. Nekaj tisoč mož britanske posadke bi lahko v hipu vrgli iz boja, če bi ti sploh

poskusili braniti kolonijo. Toda to bi bil za Kitajsko gospodarski karakiri. Z njim bi dobilo kitajsko gospodarstvo rano, ki se gotovo ne bi več zacelila, dokler bi trajal ta režim, režim, ki vidi v vsem svetu sovražnika.

Tako je tudi pri Kitajcih zmagala stvarna korist nad nacionalističnim besom.

V bistvu je torej ostalo vse po starem, razen da sta si zadali obe državi po nepotrebnem celo vrsto medsebojnih ponižanj. Kitajci so razžalili ponosno Veliko Britanijo s tem, da so Mao Tse Tungovi »rdeči gardisti« cele ure pretepali britanskega opravnika poslov v Pekingu Donalda Hopsona in rjovelji nad njim, dokler se ni končno ves krvav od udarcev po obrazu in prask vdal v to, da pošlje svoji vladi v London peticijo »rdečih gardistov«, ki je vsebovala nove žaljivke in »proteste«.

Medtem ko so otroci britanskih diplomatov, ki so stanovali v veleposlaništvu, jokali od strahu in so njihove očete pretepali ter je okrog 10.000 »rdečih gardistov«, ki so popolnoma napolnili ozke ulice okrog veleposlaništva, kričalo kot obsedeni, so kitajski filmski reporterji snemali vse podrobnosti požara in gnavljenja diplomatov ter celo jokajoče obraze otrok.

PEKLENSKI PRIZORI

V svitu polnočnega požara so se odvijali pravi pekleni prizori. Vojaštvo, ki bi bilo moralo braniti veleposlaništvo pred napadom »rdečegardistov«, je kar izginilo. Morda ga je tolpa odplavila. Pojavilo se je šele čez nekaj ur, da je »rešilo« diplomate. Neki častnik je ukazal Britancem, naj zlezejo na vojaške kamione in ležejo na tla ter naj bodo čisto tihi, hoteč reči s tem, da bi z govorenjem lahko opozorili tudi bolj oddaljeno množico nase in povzročili nove napade ali celo linčanje. Britancem je bilo končno omogočeno, da so se zatekli v dansko, norveško, holandsko in še v nekatera druga veleposlaništva.

Ko so jih odpeljali vojaki z dvorišča gorečega veleposlaništva, je hodil Hopson prvi z obvezano glavo, a ponosno zravnani. Vsi pa so bili razcapani, raztrgani in nekateri tudi krvavi. Množica jim je vpila najostudnejše psovke. Okrog njih so stopali vojaki z naperjenimi brzostrelkami.

Eden izmed teh veleposlanikov (njegovega imena in poslaništva niso objavili, da bi ju ne izpostavili besu »rdečegardistov«) je izjavil nekemu britanskemu časnikarju, da so njegovi trije gostje, katerim je dal zavetje, izgledali, kot da bi bili pravkar pobegnili iz kakega koncentracijskega taborišča. Dal jim je močan trojen whisky in uspavalne tablete.

(Nadaljevanje na 2. strani)

RADIO TRST A

- NEDELJA, 3. septembra, ob: 8.30 Kmetijska oddaja; 9.00 Prenos sv. maše iz župne cerkve v Rojnu; 10.15 Poslušali boste... Od nedelje do nedelje na našem valu; 11.15 Oddaja za najmlajše: Povesti mojstra Čuka: »Tobjeva zgodba«. Napisala Luciana Lantieri in Ezio Benedetti, prevedel Franc Jeza; 12.00 Nabožna glasba; 12.15 Vera in naš čas; 13.30 Glasba po željah; 14.30 Sedem dni v svetu; 16.00 »Oblaki se rojevajo na zemlji«, radijska kriminalka, napisal Giorgio Sestan; 17.30 Vabilo na ples; 18.30 Simfonične pesnitve; 19.00 Nedeljski vestnik. Urednik: Ernest Zupančič; 19.30 Vokalni oktet »Planika« iz Gorice, vodi Fran Valentinčič; 20.30 Iz slovenske folklore — Rado Bednarik: »Pratika za prvo polovico septembra«; 21.00 Kromatična fantazija, večerni koncert zabavne glasbe.
- PONEDELEK, 4. septembra, ob: 11.50 Zvočne razglednice; 12.10 Počitniška srečanja, pripravila Saša Martelanc; 13.30 Priljubljene melodije; 17.20 Glasba za vaš transistor; 17.50 »Oglejska bazilika«, pripravil prof. Rafko Vodeb; 18.30 Ludwig van Beethoven: Trojni koncert v c duru, op. 56, za violino, violončelo, klavir in orkester; 19.10 Zbor »Antonio Illersberg«; 21.00 Slike iz narave v slovenskem pripovedništvu: »Janez Jalen«, pripravil Franc Jeza;
- TOREK, 5. septembra, ob: 11.50 Motivi preteklih dni; 12.00 Iz slovenske folklore — Rado Bednarik: »Pratika za prvo polovico septembra«; 13.30 Glasba po željah; 17.20 Glasba za vaš transistor; 17.50 Ne vse, toda o vsem; 18.00 Zborovske skladbe Alojza Srebotnjaka; 18.30 Koncertisti naše dežele; 19.05 »Beli kit Moby Dick«, povest, ki jo je napisal Herman Melville, prevod in dramatisacija Dušana Pertota. Tretje nadaljevanje; 20.35 »Macbeth«, opera v 4. dejanjih; 22.55 Crni cvet, jazzovska revija.
- SREDA, 6. septembra, ob: 12.10 Zena in dom; 13.30 Glasba iz filmov in revij; 17.20 Glasba za vaš transistor; 17.50 »Od virusa do raka«, pripravila dr. Rafko Dolhar; 18.30 Orkester glasbene šole iz Dubrovnika pod vodstvom Antona Nanuta; 20.35 Simfonični koncert. V odmoru (približno ob 21.40) Iz pesniških gajev: »Vincenzo Cardarelli«, pripravila prof. Marija Kacin; 22.30 Nekaj jazza;
- ČETRTEK, 7. septembra, ob: 11.50 Sodobni motivi; 12.10 Znanost in tehnika; 13.30 Glasba po željah; 17.20 Glasba za vaš transistor; 17.50 Odvetnik za vsakogar, pravna posvetovalnica; 18.00 Zbor »Erasmus Grijon« iz Tržiča, vodi Aldo Policardi; 18.30 Simfonične skladbe našega stoletja; 19.00 Zlata skrinjica — otroške pesmi in skladbe. Napisala Desa Kraševc; 19.15 Razkuštrane pesmi; 20.35 »Odložena večerja«. Radijska drama, napisal Björn Runeberg, prevedel Ivan Savli; 22.00 Ansambla »Tamburica« in »The Five Lords«; 22.30 Skladbe davnih dob; 22.45 Romantične melodije.
- PETEK, 8. septembra, ob: 11.50 Vokalni ansambli; 12.10 Med tržnimi stojnicami; 13.30 Glasbeno potovanje okoli sveta; 17.20 Glasba za vaš transistor; 17.50 Kam v nedeljo?, pripravila Sergij Vesel; 18.30 Slovenski solisti. Orglar Hubert Bergant; 19.00 Zbor »Slava Klavora« iz Maribora, vodi Jože Gregorc;
- SOBOTA, 9. septembra, ob: 11.50 Orkestri lahke glasbe; 12.10 »Zenevsko jezero«; 13.30 Semeni plošč; 14.45 Pojeta Françoise Hardy in Johnny Dorelli; 15.00 Glasbena oddaja za mladino; 16.00 Avtoradio — Oddaja za avtomobiliste; 16.30 Pravljične slovenskih avtorjev: »Poredni zajček«. Napisala Branka Jurca; 17.20 Dialog — Cerkev v sodobnem svetu; 17.50 Ne vse, toda o vsem; 19.00 Počitniška srečanja, pripravila Saša Martelanc; 19.30 Radijske književne oddaje v sporedih RAI-a; 19.40 Nastopi zabavnih ansamblov na Radiu Trst; 20.00 Športna tribuna; 20.35 Teden v Italiji; 21.00 Aleksander Marodič: »Žepne podmornice v Gibraltarju«; 21.20 Vaški ansambli;

TEDENSKI KOLEDARČEK

- 3. septembra, nedelja: Dora, Darij
- 4. septembra, ponedeljek: Ida, Zala
- 5. septembra, torek: Lovrenc, Nedeljka
- 6. septembra, sreda: Ljuba, Ida
- 7. septembra, četrtek: Marko, Regina
- 8. septembra, petek: Marija, Adrijan
- 9. septembra, sobota: Peter, Marij

Južnotiroolski duhovnik obdolžen zvez s teroristi

Vladni komisariat za bocensko pokrajino je uradno potrdil vest, da je Andreas Egger priznal, da je 24. julija lanskega leta sodeloval pri terorističnem napadu, pri katerem sta zgubila življenje dva finančna stražnika. Eggerja so člani varnostne službe priprli skupno s 24-letnim Helmuthom Krösssem, ko se je z avtomobilom vozil po neki cesti in povzročil lažjo prometno nesrečo. Ko so ga legitimirali, so v njem spoznali človeka, ki ga že dolgo dolžijo, da je sodeloval pri omenjenem terorističnem napadu.

Veliko senzacijo je v Južnem Tirolu povzročila tudi vest, da so pred dnevi aretirali južnotiroolskega župnika Johana Weitlanerja in njegovega cerkovnika. Ta dogodek so takoj postavili v zvezo z aretacijo Eggerja in Krösssa, ki sta baje obdolžila župnika, da je teroriste skrival, oziroma jim dal zatočišče v župnišču ali celo v cerkvi. Cerkovnika so sicer kmalu spustili na svobodo, župnik pa je ostal v zaporu in ga sedaj zaslišuje preiskovalni sodnik.

V tej zvezi omenja sporočilo vladnega komisariata, da je župnik Weitlaner obdolžen sodelovanja s teroristi. Briksenski pomožni škof je te dni imel razgovor z vladnim komisarjem Mascijem, vendar niti briksenska kurija niti komisariat nista izdali nobenega poročila. Časopisi pišejo, da aretirani župnik odločno zanika vsako obdolžitev.

Dogodek je že zato zanimiv, ker gre za prvega južnotiroolskega duhovnika, ki je bil

POČASI MELJEJO

Pravijo, da božji mlini meljejo počasi, a sigurno. To resnico potrjujejo tudi obsodbe esesovskih častnikov, ki so bile izrečene te dni v Darmstadt. Sodišče je obsodilo na dosmrtno ječo 63-letnega Gerharda Goedeja, ki je sodeloval pri sedemtisoč umorih Judov v galicijskem mestu Kolomeji. Drugi je Ervin Gay, ki ima na vesti udeležbo pri pokolu deset tisoč Judov. Tretji rabelj je neki Knackendoffel, ki je ubil dvanajst otrok.

Žalitive namesto sodelovanja

(Nadaljevanje s 1. strani)

OSRAMOTILI SO SE

Pa tudi maotsetungovci so doživeli pri tem hudo ponižanje. S svojim barbarskim ravnanjem so se osramotili pred vsem civiliziranim svetom ne glede na politične ideologije, obenem pa so pokazali, da vendarle ne tvegajo, da bi zasedli Hong Kong. Tudi tokrat so se rajši znesli nad maloštevilnimi diplomati in njihovimi družinami, kakor da bi tvegali kaj z orožjem. Tako so si sami preskrbeli politični in moralni poraz in si odtujili še zadnje simpatije v svetu.

Moralna zmagovavka je ostala Velika Britanija, ki se tega tudi zaveda. In da bi to poudarila, je londonska vlada sklenila, da bo še nekaj časa pustila opravnika poslov Hopsona v Pekingju, četudi so ga nameravali v kakih štirinajstih dneh zamenjati. »Vlada misli, da bi bila celo v primeru, da bi kitajske oblasti pristale na to, da zapusti v tem hipu deželo, kar pa je skrajno dvomljivo, napaka politične in psihološke presoje, če bi ga poklicali domov tako kmalu po hotenem poskusu ponižati Britanijo

aretiran v zvezi s teroristično dejavnostjo na Južnem Tirolskem.

Medtem se je spet oglasila teroristična organizacija BAS, ki je tokrat razposlala vsem zaupnikom Južnotiroolske ljudske stranke (SVP) pismo, v katerem ostro napada strankinega predsednika dr. Magnagater ga označuje za »izdajalca« in »italijanskega hlapca«, ker je obsodil teroristično dejavnost. V pismu napoveduje ta organizacija nove napade, pri čemer trdi, da tokrat ne bodo prizanašali italijanskemu civilnemu prebivalstvu.

TITOVA POSLANICA DE GAULLU

Bivši jugoslovanski podpredsednik in dolgoletni zunanji minister Koča Popović je te dni z letalom prispel v Pariz, da predsedniku De Gaullu izroči posebno Titovo poslanico o krizi na Srednjem Vzhodu. V diplomatskih krogih poudarjajo, da vsebuje vsebina poslanice prošnjo, naj bi general De Gaulle posredoval v izraelsko-arabskem sporu.

Svojo osebno poslanico je predsednik Tito poslal tudi ameriškemu predsedniku Johnsonu. Poslanici sta v zvezi z nedavnim Titovim obiskom na Srednjem Vzhodu. Johnsonu je poslanico izročil zunanji minister Nikezić.

Mednarodni tisk ponovno poudarja, da je jugoslovanski predsednik ob svojem obisku skušal vplivati na arabske voditelje, naj bi sprejeli njegov načrt o poravnavi spora, ki predvideva umik izraelskih čet na položaje pred izbruhom vojne. V zameno pa bi Arabci priznali izraelsko državo in ji zagotovili prosto plovo skozi Akabski zaliv in skozi Sueški prekop.

Nekateri listi pišejo, da bi bila Nasser in jordanski kralj voljna pristati na ta načrt, če bi dobila pristanek tudi drugih arabskih voditeljev, predvsem Alžirije in Sirije. To pa je težko dosegljivo, ker sta prav Alžirija in Sirija najbolj nepopustljivi v tem vprašanju.

v njenem diplomatskem predstavništvu in osebju,« je zapisal »The Sunday Times«. »Njegov odhod bi kitajski tisk in radio skoraj gotovo prikazala kot britansko kapitulacijo in to bi verjetno še bolj podžgalo komunistično nasilje v Hong Kongu in Kowloonu.«

Vse to medsebojno poniževanje in strah ter trpljenje britanskih diplomatskih predstavnikov (pa tudi ponižanje kitajskih predstavnikov v Londonu, kjer je predstavnik britanskega zunanjega ministrstva vedno spet onemogočil kitajskemu opravniku poslov, da bi kriče prebral kitajski »ultimat«) pa bi bilo prihranjeno, če bi se dali kitajski voditelji voditi od razuma namesto od samoljubja, ošabnosti in strastnega sovraštva do vsega, kar ni kitajsko. Nobenega dvoma namreč ne more biti, da predstavlja vse to le izbruh histeričnega nacionalizma in sovraštva ne le do vsega, kar je tuje, ampak tudi do vsega, kar je različno, do vseh, ki mislijo drugače kakor Mao Tse Tung in njegovi fanatični, a nevedni prištaši.

Sporazum proti širjenju atomskega orožja

V zadnjem času je bilo opaziti čudno pogoste vzporedne akcije v zunanji politiki Združenih držav in Sovjetske zveze. Obe državi sta baje odobrili Titov načrt za rešitev spora med Arabci in Judi. Obe sta v tako hudem sporu s Kitajsko, da se govori in piše o možnosti vojne z njo. Obe zbirata čete na kitajskih mejah. Obe sta svetovali Nasserju, naj se sporazume z Veliko Britanijo za ponovno odprtje Sueškega prekopa, ker sta obe zainteresirani na tem. Sovjetska zveza je prenehala z dobavo orožja Nasserju in njene ladje so spet odplule izpred Aleksandrije, ZDA pa so prenehale dobavljati orožje Izraelu. Obe državi (z Veliko Britanijo vred) pa dobavljata orožje osrednji nigerijski vojaški vladi, ki je v rokah pripadnika hamitskega muslimanskega naroda Hausa, v njenem boju proti upornemu črnskemu narodu Ibo, ki si je okkal lastno državo Biafro. Obe tudi podpirata Mobotujev režim v Kongu.

Takih čudnih vzporednosti pa je bilo še več. Težko je bilo verjeti, da je to samo slučaj. Zato je bilo pričakovati, da se bodo take vzporedne akcije množile. Sklepati dajejo celo na to, da gre za nekak tih sporazum ali za zakulisno posvetovanje obeh držav.

ENAKA NAČRTA

Da se je medtem res nekaj pripravljalo za kulisami, se je razodelo prejšnji četrtek v Ženevi, kjer so Združene države in Sovjetska zveza nepričakovano predložile vsaka svoj načrt za pogodbo proti širjenju atomskega orožja. Toda načrta sta skoro dobesedno enaka, tako da gre v resnici za en sam načrt. Ta predvideva, da bi obdržale atomsko orožje samo dosedanje atomske sile Združene države, Sovjetska zveza, Anglija, Francija in Kitajska, vse druge države pa naj bi se za vedno odpovedale atomskemu orožju. Lahko pa bi razvijale lastno atomsko silo v miroljubne namene, a pod mednarodnim nadzorstvom in ob pomoči velikih atomskih sil. Rešeno ni samo še vprašanje mednarodnega nadzorstva.

Del svetovne javnosti je z olajšanjem pozdravil ta sporazum med največjima atomskima silama, ker bi atomska pogodba napravila konec blazni tekmi v atomskem oboroževanju, ki bi svet prej ali slej goto-

ITALIJANSKI TISK O ZAHTEVAH KOROŠKIH SLOVENCEV

Skoro ves italijanski dnevni tisk je objavil pretekli teden članke o zahtevah, ki so jih pred kratkim predložili predstavniki koroških Slovencev kanclerju Klausu, med njimi zahteve po razpustitvi nemško-nacionalistične organizacije »Heimatdienst«, ki izvaja pritisk na koroške Slovence in jih skuša strahovati, po poimenovanju krajev, kjer živi slovenska manjšina, tudi s slovenskimi imeni krajev, in po uvedbi dvojezičnosti v južnem Koroškem, v skladu s čl. 7 Državne pogodbe, pa tudi glede šol.

Italijanski listi so omenili tudi reakcijo »Heimatdientsta« na te slovenske zahteve, ki je tudi sam poslal protestno pismo kanclerju Klausu. Zadnja številka koroškega »Našega tednika« pa prinaša odlomke iz pisma, ki ga je poslal »Heimatdienst« temu listu, pa tudi trden in odločen odgovor uredništva nanj.

vo pahnila v atomsko vojno. Pa tudi zato, ker se je s tem pokazalo, da so vendarle možni sporazumi med Vzhodom in Zahodom.

BOJE' SE MONOPOLA ATOMSKIH DRŽAV

Del svetovnega javnega mnenja pa se boji — kot je prišlo do izraza zlasti v tisku manjših zahodnih držav — da bi ta pogodba proti širjenju atomskega orožja oveko-večila popolno vojaško prevlado atomskih držav nad neatomskimi. Te bi bile v vojaškem pogledu na milost in nemilost izročene atomskim silam in bi te gospodarile po svetu, kakor bi hotele, oziroma kakor bi se le med seboj sporazumele, brez ozira na stališča neatomskih držav. S tem pa bi bila hudo ogrožena tudi politična neodvisnost teh zadnjih.

Zato bodo neatomske države gotovo zahtevale vsakovrstna jamstva, da atomske države ne bodo zlorabljale svojega atomskega monopola, preden bodo podpisale pogodbo, da se odrečejo izdelavi atomskega orožja. Debata o tem bo verjetno dolga in težavna. Nekaj pomislekov v tem smislu je že izrekel v terek italijanski delegat na razorožitveni konferenci v Ženevi, s čimer je Italija kot ena prvih držav zavzela stališče do načrta. To stališče je drugače v glavnem ugodno.

—0—

PRED ZAČETKOM SOLSKEGA LETA

(Nadaljevanje s 1. strani)

jem poklicu kaki plakaterji ali premikači kulis te ali druge skupine in tudi ne zaslužijo točkovanja po določeni hlapčevski poslušnosti.

Pa še tretja škodljiva miselnost se pojavlja tu pa tam in to je prepričanje, da mora šola pripraviti dijaka v prvi vrsti ali pa samo za poklic, za kos kruha. Pozabljajo, da je poglavitni cilj šole vzgoja in izoblikovanje mladostnika v izobraženo in socialno odgovorno osebnost. Poleg tega pa mora seveda nuditi tudi potrebno znanje za dijakov bodoči po-

klic. Poglavitna pa je vzgoja in splošna izobrazba, potem specializacija.

Pri nas še vedno čutimo pomanjkanje izobražene mladine, zlasti ženske na podeželju. Le vprašajte, koliko knjig berejo in ali vzamejo v roke kak časopis. Najdejo se tudi taki gostilniški modrijani, ki trdijo, da je potrebno samo gospodarstvo, prevoznništvo in izvoznništvo, kulturna rast da je za stare možgane kakih profesorjev. Taki modrijani so podobni rimskim Trimalhijonom ali tistemu našemu bogatinu, ki se je predstavljah: »N. N., milijonar«. Po takih se vzgleduje naša mladina, ki ceni le vozila velikih »cilindrat«, kulturna vprašanja pa prepušča »starim za-nešenjakom«.

Da se taka strupena zel iztrebi, je potrebna prava vzgoja in izobrazba. To pa nudi le šola, ki mora postati srčika vseh naših prizadevanj, lahko pa tudi stvarne in dobro mišljene kritike.

Te misli dajemo v preudarek našim staršem ob začetku novega šolskega leta.

r. b.

—0—

UMRL JE MSGR. NOVAK

Tik pred zaključkom lista je prišla iz Gorice vest, da je umrl msgr. Alojzij Novak, kanonik goriškega stolnega kapitlja. Pokojnik se je rodil pred 86 leti v Trnovem pri Ilirski Bistrici. Nad 30 let je bil dekan v Črničah na Vipavskem. Kot zgodovinsko zanimivost omenimo, da je bil prav v črniškem župnišču med njegovim župnikovanjem prvi sestanek pobudnikov majniške deklaracije na Slovenskem. Po drugi svetovni vojni je bil msgr. Novak imenovan za kanonika stolnega kapitlja v Gorici in je bil tudi prvi urednik katoliškega tednika Slovenskega Primorca.

PRAZNIK »ŽAJNIC«

Ljubljansko »Delo« je prineslo pred kratkim kratko poročilo o prazniku »žajnic« v Polenšaku. Bravec je moral nekaj časa razmišljati, kaj so to »žajnice« (seveda beseda ni stala v narekovaju), da je pogruntal, kaj pomeni — namreč žanjice. Ali pa je ta beseda res tako težka, da je niti časnikarji pri »Delu« ne znajo pravilno zapisati? Kako raj zahtevamo potem od preprostega Slovenca, da piše pravilno slovenščino?

IZRAELCI SE HOČEJO SAMO DIREKTNO POGAJATI Z ARABCI

Izraelski zunanji minister Abba Eban je dal te dni intervju za neki list in je v njem ponovno poudaril, da se hočejo Izraelci o miru pogajati direktno z arabskimi državami. Dokler te ne bodo pripravljene na take razgovore, bo ostalo stanje takšno, kakor je zdaj.

Rekel je tudi, da je bilo potovanje predsednika Tita k arabskim voditeljem neplodno, ker se ti ne dajo odvrniti od svojega sovraštva proti obstoju izraelske države.

Po vsem, kar poročajo, na arabskem vrhunskem sestanku, ki se je začel v terek v Kartumu, niti ne razpravljajo o kakih poskusih za sklenitev miru z Izraelom. To vprašanje je baje na tem sestanku »tabu«. Sicer ni izključeno, da bo ta ali oni arabski državni poglavar ta tabu prelomil.

Sicer je npr. tunizijski predsednik Burgiba iskreno za to, da naj bi arabske države priznale Izrael kot državo, ki pač obstoja in je ni mogoče zanikati, saj je dovolj jasno dokazala svoj obstoj, tudi Arabcem, kot znano. Vendar pa je glede tega Burgiba med Arabci osamljen in poleg tega tu-

di ni navzoč na vrhunskem sestanku, ker je bolan. Vsi drugi arabski voditelji še vedno sanjajo o uničenju Izraela, seveda s pomočjo Sovjetske zveze ali drugih komunističnih držav, četudi je verjetno, da nobena komunistična država ne bo šla za Arabce po kosta in ogenj in morda s tem celo sprožila svetovno vojno ali »novi Vietnam«.

Na arabskem vrhunskem sestanku razpravljajo potemtakem gotovo največ o tem, kako se maščevati Izraelu za poraz in ga uničiti in kako se maščevati Združenim državam in Veliki Britaniji, ki so po arabskem mnenju pomagale Izraelu. Maščevati se hočejo s tem, da bi sploh ukinili dobave petroleja iz arabskih držav tema dvema državam. Proti temu pa so monarhi tistih arabskih držav, ki posedujejo petrolej, ker bi s tem najbolj škodovali samim sebi in gospodarstvom svojih držav.

Ker vladajo glede tega zadnjega in še raznih drugih vprašanj med arabskimi državami poglavarji trdovratni spori, ni pričakovati, da bo rodil sestanek v Kartumu kak pravi uspeh.

Tržaškega

Zaključek seminarja za slovenske šolnike

V nedeljo, 27. t. m., se je v Mariboru zaključil seminar za slovenske profesorje in učitelje s Tržaškega. Seminarja, ki je trajal 10 dni, se je udeležilo 30 šolnikov. Udeleženci so poslušali zanimiva in poučna predavanja, ki so jih imeli priznani strokovnjaki. Poleg tega so si temeljito ogledali Štajersko in slovensko Koroško, ki sta bili za marsikoga pravo odkritje.

Seminar je vodil prof. Stane Mihelič, pedagoški svetovalec za slovenske šole na Tržaškem.

V soboto, 26. avgusta, je predsednik mariborske občine Miro Zlender priredil v dvorani mariborske steklene palače sprejem na čast tržaških šolnikov. V toplem pozdravnem nagovoru je poudaril, kako si mariborska občina šteje čast, da je lahko imela v gosteh šolnike in vzgojitelje iz zamejstva. Izrazil je dalje upanje, da so si udeleženci med svojim bivanjem v Mariboru poleg strokovnega znanja nabrali tudi nekaj dobrih vtisov o Štajerski ter o njenih prebivalcih, ki si s trdim delom prizadevajo za svoj duhovni in materialni razvoj.

V imenu tržaških šolnikov se je predsedniku toplo zahvalil prof. Stane Kodrič, ki je tudi poudaril, da je letošnji seminar po soglasnem mnenju udeležencev zares dobro uspel. Priznanje in zahvalo je predstavnik tržaških šolnikov izrazil odličnim predavateljem in vsem, ki so skrbeli, da bi udeleženci odnesli čimveč znanja in izkušenj s seminarja. Posebno zahvalo pa je izrekel prof. Stanetu Miheliču, ki ima največ zaslug za odličen uspeh seminarja.

NOV VODOVOD ZA ZELEZNIŠKO POSTAJO NA PROSEKU

S posredovanjem devinsko-nabrežinske občinske uprave je vladni komisar v Trstu pred kratkim nakazal Konzorciju kraškega vodovoda izreden prispevek 9 milijonov 500 tisoč lir za napeljavo novega vodovoda na proseško železniško postajo. Ta je sedaj dobivala vodo z omrežja kraškega vodovoda. Ker je zaradi velikega prometa na postaji, ki je kot znano, prva obmejna postaja za uvoz živine, potrošnja vode v poletnih mesecih zelo velika, je ostalim koristnikom vodovoda primanjkovalo vode, kar so občutili zlasti zadnje vasi na tem omrežju, kot na primer Trnovca, Praprot, Sempolaj itd.

S postavitvijo nove cevi za proseško železniško postajo bo občutno razbremenjeno ostalo omrežje in bodo zato koristniki imeli na razpolago več vode. Kljub temu sicer važnemu ukrepu pa poznavalci kraških razmer pravijo, da vprašanje še ni zadovoljivo rešeno. Zato bo moral Konzorcij kraškega vodovoda sprejeti še nove ukrepe, če hoče zagotoviti svojim koristnikom zadostno količino vode. Vprašanje je zelo važno in postaja vedno bolj pereče glede na pospešeni urbanizacijski razvoj in glede na spremembo kmetijskih kultur, zlasti glede na razvoj vrtnarstva in cvetličarstva, ki brez vode ne moreta uspevati.

Sprejema se je poleg mnogih predavateljev udeležil tudi Boris Lipužič, namestnik republiškega sekretarja za prosveto in kulturo SR Slovenije.

—0—

MLADINSKI FESTIVAL ODLOŽEN

Dne 3. t. m., bi se moral v Trstu začeti prvi mednarodni mladinski festival. V torek pa je tržaški župan Spaccini, ki je predsednik prireditvenega odbora, sklical tiskovno konferenco, na kateri je časnikarjem sporočil, da je mednarodna mladinska manifestacija odložena. Prireditveni odbor je sklenil, da bo festival aprila prihodnjega leta, in sicer med velikonočnimi počitnicami.

Kot vzrok tega nepričakovanega sklepa je župan navedel predvsem neprimeren čas, češ da se prav sedaj končujejo počitnice in se začenjajo na šolah izpiti. Poleg tega je dejal, da je odbor imel na razpolago premalo časa za organizacijo tako zahtevne prireditve. Zato jo je raje odložil, kot da bi tvegala, da bi festival slabo uspel.

Svojo udeležbo na prvem mladinskem festivalu so prijavila mladinska predstavništva iz številnih evropskih zahodnih in vzhodnih držav. Upamo, da bo prireditveni odbor v mesecih, ki nas ločijo od prihodnje velike noči, temeljito pripravil vse, kar je potrebno, da se ta za Trst zares edinstvena manifestacija lahko redno izvrši.

TOVARNE FIAT — IRI NE BO PRI OREHU?

Te dni se je po Trstu razširila govornica, da se je vodstvo nove velike tovarne motorjev, ki bi jo morali zgraditi s kapitalom Fiata in IRI-ja, izrekel proti izgradnji tovarne na področju Oreha, in sicer na zemljišču, ki je bilo last koncerna Montecatini, a ki ga ni doslej uporabil v produktivne namene.

Fiat-IRI se baje zavzema, da bi tovarno postavili ali na Krasu, in sicer na področju zgornje občine, ali v bližini Tržiča.

To so vesti, ki te dni krožijo po mestu, in smo jih zabeležili tako, kot smo jih slišali. K vprašanju, ki je vsekakor važno, se bomo vrnili, ko bomo zvedeli za podrobnosti.

STUDIJSKI DNEVI SLOVENSКИH IZOBRAZENECV V DRAGI

STROSKI:

Prispevek za študijske dneve 1000 L, kosilo ali večerja 800 L, prenočišče 300 L, enodnevna oskrba 2200 L.

Draga (ital. S. Elia) je vasica za Bazovico, kamor je lahko priti z oseb. avtomobilom po asfaltirani cesti do poslopja, kjer so študijski dnevi. Cesta se odcepi v Bazovici proti Pesku (ital. Pese) kmalu nato pa se cesta ponovno odcepi proti Dragi. Avtobus vozi izpred glavne železniške postaje (na robu restavracije na postaji (via Gioia) po naslednjem urniku: 5,25 (ob delavnikih), 6,30 (ob praznikih), 7,10 (ob del.), 13,05 in 7,55 ter ob 19,45 vsak dan.

Prosimo, potrdite čim prej svojo udeležbo ali telefonično (tel. 23779) vsak dopoldan, ali pismeno na naslov Društvo slovenskih izobražencev, Trst, v. Donizetti 3.

DRUŠTVO SLOVENSКИH IZOBRAZENECV V TRSTU

RAZSTAVA IN KONCERT NA PROSEKU

Prosvetno društvo Prosek-Kontovel je priredilo razstavo za proslavo 80-letnice ustanovitve pevskega društva »Hajdrih« na Proseku. Na razstavi sta prikazana razvoj in dejavnost s kulturnega, gospodarskega in športnega področja na Proseku in Kontovelu. Slovesno odprtje je bilo v četrtek 31. avgusta zvečer v prosvetnem domu na Proseku.

Obenem vabi na koncert, ki bo v nedeljo 3. septembra ob 17.30 na Proseku na prostem.

SLOVENSKO PLANINSKO DRUŠTVO TRST

organizira 10. septembra t. l. izlet na Jezersko, kjer bo konec vožnje z avtobusom. Kdor je dovolj priden, da ne bo lenaril na čudovitih tratih ob Planšarskem jezeru in se razgledoval po čudovitih Kamniških Alpah, bo v 2 urah in pol lagodne hoje dosegel Češko kočo (1543 m) v amfiteatru Grintavcev, drznejši pa se bodo lahko povzpeli po zavarovani Kremžarjevi poti na Kočno (2539 m), od koder bo pogled segal do Ljubljane in do zelene Dravske doline.

Vpisovanje v Tržaški knjigarni.

Šolsko obvestilo

ZRELOSTNI IZPITI NA ZNANSTVENEM LICEJU

Ravnateljstvo Državnega znanstvenega liceja s slovenskim učnim jezikom v Trstu sporoča, da se prično ZRELOSTNI IZPITI v jesenskem izpitnem roku šolskega leta 1966-1967

DNE 14. SEPTEMBRA 1967 OB 8.30 S PISMENIM IZPITOM IZ ITALIJANSCINE.

VPISOVANJE V SLOVENSKO SREDNJO SOLO

Ravnateljstvo državne srednje šole s slovenskim učnim jezikom v Trstu, ul. Caravaggio 4, obvešča, da je vpisovanje za prihodnje šolsko leto dnevno od 9. do 12. ure. Vpisovanje se konča 25. septembra 1967.

Istočasno obvešča, da se prično vsi popravni razredni in zaključni izpiti dne 1. septembra 1967 ob 8.30. Razpored je objavljen na oglasni deski šole.

VPISOVANJE NA UCITELJISCE

Vpisovanje na slovensko učiteljske v Trstu bo do 25. septembra.

Popravni izpiti se prično 1. septembra ob 8.30 po razporedu, ki je objavljen na oglasni deski. Maturitetni popravni izpiti pa se prično 14. sep.

Beneška Slovenija

Tavorjana:

NOVA DELA

Urejevanje hudournikov v krajih pod Matjurjem še vedno ni zadovoljivo urejeno. Ob vsakem deževju poplavlja in odnašajo plodno zemljo, ki je je že tako premalo. Tak je tudi hudournik Bistrica ali Chiaró.

Kaže pa, da bo dežela tudi v tem pogledu nekaj ukrenila. Deželno kmetijsko odborništvo se je namreč odločilo, da bo občino podprlo z večjim denarnim zneskom za ureditev hudournikove struje. Celotni stroški za vsa dela dosejajo dvajset milijonov lir. Ni pa še predvideno, kdaj se bodo začela. Letos težko, ker se že bliža jesenska deževna doba.

Pri nas se marsikatero javno delo začne, potem se pa opusti in spet začne. Tako je tudi s cesto iz Tavorjana v Drejane. Doslej ne vodi tja gor nobena prava pot, vredna tega imena. Lani so začeli cesto graditi, proti koncu leta pa je vse zastalo. Zdaj so pa dela spet v teku in bo morda zveza z Drejani letos vzpostavljena.

SKOFOVO POSVEČENJE

V Oglejski baziliki hitijo s pripravami za slovesni obred posvečenja novega goriškega nadškofa msgr. Pietra Cocolina. Posvetil ga bo v nedeljo 3. septembra ob 16. uri beneški kardinal Urbani v spremstvu videmskega nadškofa Zaffonata in tržaškega nadškofa Santina.

Obreda, ki se bo vršil pred patriarskim oltarjem v oglejski baziliki, se bodo udeležili zastopniki vseh svetnih in cerkvenih oblasti v deželi. Iz mnogih župnij pripravljajo posebna romanja k tej veliki slovesnosti.

Slovesen vhod v Gorico pa bo imel novi nadškof v nedeljo, 24. septembra. Ob petih popoldne bo nadpastir odšel v slovesnem sprevodu iz nadškofijske palače v stolno cerkev, kjer bo uradno zasedel goriški nadškofijski stol.

KULTURNI SHOD

V dneh od 9. do 13. septembra bo v Gorici na gradu drugi kulturni shod pisateljev iz držav Srednje Evrope.

V vseh italijanskih vabilih in objavah, pa tudi v nekaterih slovenskih, beremo nemški izraz Mitteleuropa, convegno mitteleuropeo, mitelevropski zbor in podobno. Bogve kateremu kulturniku je šinilo v glavo, da zajema prav ta izraz srednjeevropski kulturni krog. Edino pravilno je, da se v vsakem jeziku uporablja ustrezen izraz (srednjeevropski, centroeuropeo, mitteleuropeisch). Toliko v pripombo, da ne bo že ime, ki obsega več držav in narodnosti, strnjeno samo na en imenovalec.

Lani so obravnavali poezijo. Letos pa je to kulturno srečanje posvečeno prozi in ima namen poiskati in osvetliti stične točke, ki vežejo sodobno pripovedništvo srednjeevropskih narodov.

Letošnjega zborovanja, ki se vrši, kot lansko, na pobudo kulturnega obzornika »Iniziativa Isontina« in pod patronatom UNESCO, se bodo udeležili odposlanci iz šestih držav: iz Avstrije, Češkoslovaške, Nemčije, Ogrske, Jugoslavije in Italije.

V jugoslovanskem zastopstvu bo tudi slovenska pisateljica Mira Miheličeva. V italijanskem pa najdemo znana imena Bacchel-

- Hanalska dolina

Rajbelj:

IZBOLJŠANJE RUDNIKA

Po dolgem času je ministrski svet le odobril načrt za financiranje rabeljskega rudnika. Sprejet je bil zakonski osnutek, ki predvideva izdatek ene in en četrt milijarde za splošno izboljšanje in večjo donosnost svinčenega rudnika. Vsa vsota bo razpoložljiva do konca leta 1968.

V zvezi z večjo rudnikovo donosnostjo je tudi načrt za veliko metalurško podjetje v Aussi Corno v Furlaniji. Zgradili bodo moderno topilnico in čistilnico, ki bo letno predelala 30.000 ton rajbeljske rude. Zaposlenih bo tam okrog 400 delavcev.

Strokovne organizacije so z zadoščenjem sprejele novico o izboljšanju rudnika. Skrbijo jih pa, ali je v tolikih milijonih vpošte-to tudi socialno in gospodarsko izboljšanje stanja rudniških uslužbencev. Z državnimi investicijami se bo lahko okoristila samo zasebna družba AMMI, ki ima v svojih rokah rudnik, ki pa bi moral preiti v posest dežele.

lija, Betizze, Tomizza, Falquía in druge. Pristop k razpravam in predavanjem bo letos prost za vse, ki se zanimajo za kulturo in zблиžanje narodov.

PATROCINIJ PODTURNOM

Nekdanji popolnoma predmestni goriški okraj Podturnom, danes že popolnoma v mestnem okviru, obhaja vsako leto starodavni praznik patrona svetega Roka.

Ob hudi kugi leta 1682 je črna morilka pobrala največ ljudi prav v tem mestnem delu. Zato so farani zaobljubili vsako leto prošnjo in zahvalno procesijo svojemu patronu. Prebivavci, po večini kmetijski vrtarji, so obljubo skozi stoletja zvesto obnavljali.

V današnjih časih pa je ljudsko rajanje potisnilo verske svečanosti malo v kraj. Prevladal je plesni »brejar« in veseljačenje skozi 3 ali več dni. Letos so pa prireditelji združili s cerkveno obljubo, plesom in vinom tudi nekaj kulturnih razstav.

V sodobno zgrajenem župnem oratoriju so odprli v soboto umetniško razstavo, ki prikazuje v sliki goriške cerkve in spomenike Sestnajst goriških slikarjev je razstavilo 28 platen, ki še dovolj posrečeno dose-gajo svoj namen. Največ slik je posvečenih cerkvam Podturnom, stolnici, na Travniku, sv. Duha na gradu, Kostanjevice, sv. Ivana in oglejske bazilike. Prof. Galli ima razstavljen sliko cerkve v Drežnici, ki je ena izmed najlepših. Razstave se je udeležil tudi znani slovenski umetnik Andrej Kosič iz Pevme, ki je na platnu podal na svojevrsten skupen način »tri spomenike«: vodnjak na Travniku, škofijsko kapelo in pogled preko Gosposke ulice na svetogorsko svetišče. Poleg slikarske razstave je okusno urejena tudi zbirka petnajstih okvirov z zanimivimi znamkami z bližnjega Vzhoda.

Pevma:

SLABI NAČRTI

Nekdanje obširno Fogarjevo zemljišče med glavno cesto in Sočo prihaja vedno manj v poštev za obdelavo in pridelke. Pod starim posestnikom je bilo dobro obdelano in je dovolj neslo. Po prvi vojni so pa bili bolj politični kot gospodarski nagibi vzrok, da je bilo zemljišče oddano Ustanovi treh Benečij. Naseliti so hoteli tam kolone iz Fossalona in iz notranjosti, ki bi obdelovali vzorno posestvo z veliko mlekarno. Načrt se ni posrečil tudi zaradi tehničnih težav, ker bi bilo treba za namakanje črpati vodo iz Soče. Ustanova je potem pripravila načrt za razkosanje zemljišča na več samostojnih kmetij. Zgradila je tudi 6 kmečkih hiš z gospodarskimi poslopji. Tu-di ti načrti se niso posrečili. Morebitne kupce je pa odbijalo še dejstvo, da bi moral vsak zase skrbeti za namakanje prodne zemlje iz Soče. Zato se ni nihče priglasil za odkup. Z leti je prišel v poštev še splošni negativni dejavnik: vedno manjša volja za obdelovanje zemlje in beg s podeželja v mesta in v tovarne. Omenjene zgrajene hiše na pevskem polju so začele propadati.

No, in zdaj je prišel na dan tretji načrt, da bi se tiste hiše oddale v najem za stanovanje. Prosilcev je že precej. Toda kako bo z zemljiščem? Ostalo bo neobdelano, ker gre prosilcem le za stanovanje.

Iz Goriške

V vsem začetku, ko je ustanova skušala to zemljo kolonizirati, je več domačih gospodarjev želelo vzeti v najem ali kupiti posamezne manjše parcele, zaradi lažjega obdelovanja. A to ni šlo v politične račune. Raje je ustanova trpela škodo in privedla ta lepi kos pevske zemlje skoraj do propada.

OBCINSKI PRORACUN

V petek in v sredo so se ukvarjali goriški občinski svetovavci z mestnim proračunom za tekoče leto. Letošnji primanjkljaj bo znašal nekaj nad 337 milijonov lir. Je pa za polovico manjši od lanskega, ki je dosegel več kot 631 milijonov.

Znižanje primanjkljaja se je doseglo zaradi večjih dohodkov iz družinskih davkov, ki so se zvišali za 45 milijonov, in iz dohodkov proste cone, ki bodo dali 327 milijonov več kot lani. Obojni davki prinesejo občini več kot eno milijardo in dvesto milijonov.

Občina namerava porabiti 2,6 milijarde za nove investicije. Med temi so tudi postavke za slovenske šole. Za gradnjo šolskega poslopja za srednje šole bo namenjenih 380 milijonov lir. Glede prostora se govori, da bo nekje v okolici ulice Orzoni, ki bo vsekakor boljše kot pa Stražice, kot je bilo prvotno mišljeno. Petintrideset milijonov bo šlo za gradnjo otroškega vrta v Štandrežu. Prenovili bodo tudi osnovne šole v Štandrežu, Podgori in Štmavru, za kar je določenih 52 milijonov lir.

DVA GROBA

V petek je bil v Gorici pogreb gospe Zore Brezigar, žene znanega goriškega trgovskega posrednika in nekdanjega kulturnega delavca Marija Brezigarja z Livade.

Pokojnica je bila doma s Koprive na Krasu. Umrla je v bolnišnici mnogo prera-no, v 58. letu starosti, po kratki, skoraj nenadni bolezni. Odšla je v večnost prav v tistih dneh, ko sta imela obhajati z možem srebrno poroko.

Vsi so poznali pokojno kot mirno in blago gospo, ki je vsem rada pomagala. Bodi ji Bog dober plačnik! Užaloščenemu možu in vsej družini izražamo iskreno sožalje.

-0-

V ponedeljek smo pa pokopali enega iz vrst »starih goriških študentov«, dr. Lojzeta Gorjupa. Rojen je bil v Gorici leta 1892. Tu je tudi študiral in maturiral. Potem se je vpisal na Dunaju na eksportno akademijo, doktoriral pa je iz prava na zagrebškem vseučilišču. Po končani univerzi je nekako nadaljeval očetov poklic, ker se je lotil posredništva za prodajo nepremičnin. Posli pa mu niso dosti uspevali in je zato moral prenesti marsikatero stisko. V prvi svetovni vojni je bil ranjen na fronti, a se je šele po petdesetih letih dokopal do skromne invalidne pokojnine.

Po značaju je bil tih in pošten mož, bolj predan filozofskim vedam kot trgovskim poslom. Ostal je vse življenje samec. Po ne preveč rožnem življenju ga je napadel rak v grlu, kateremu je podlegel v bolnišnici. Ohranili mu bomo blag spomin.

-0-

Dovoljujemo si še kratko pripombo. Pri obeh pokopih je pogrebce, po veliki večini slovenske narodnosti, neprijetno dirnilo, da se ni na grobu zmolil niti en očenaš v slovensčini.

IZ KULTURNEGA ŽIVLJENJA

Roman o terorju

(Graham Greene: »The Comedians«, roman)

Lani je objavil Graham Greene — ki ga kot pisatelja pač ni treba šele predstavljati — roman pod naslovom »The Comedians« (Komedijanti), prvi po letu 1961. Dozdaj je izšel ta roman že v več izdajah in pri raznih založbah v Angliji in Ameriki, preveden pa je bil tudi že v večje število tujih jezikov.

Naslov »Komedijanti« lahko zavede tistega, kdor romana še ni bral, v zmotu, da misli, da se dogaja dejanje med kakšnimi komedijanti ali v gledaliških krogih. V resnici se nanaša naslov samo na avtorjevo misel, da pač vsakdo igra komedijo, ki mu jo je določila usoda, ne da bi ga bila pravzaprav vprašala, če mu je njegova vloga v življenjski komediji všeč. Zato smo prisiljeni igrati vsak svojo vlogo.

Dejanje pa se dogaja okrog leta 1965 (in pravzaprav še danes, ker se od takrat ni nič spremenilo) v črnski državi Haiti v Karibskem morju, kjer vlada teror, ki spominja na Hitlerjevo diktaturo in jo v nekaterih pogledih, vsaj po korupciji in groteskosti, pa tudi po primitivnosti še prekaša. Bivši zdravnik dr. François Duvalier, imenovan Doc, je spremenil državo, ki zavzema skoro polovico otoka Hispaniola in šteje nekaj milijonov prebivalcev, skoro samih črncev, v prvi pekeli. Hudiči v tem peklju pa so pripadniki njegove policije, imenovani od domačinskega prebivalstva, ki govori samo kreolsko francosko narečje, pomešano z besedami iz nekdanjih črnskih afriških dialektov, »Tontons Macoute«, kar je ravno izraz za vrage v narečju haitskih črncev.

Sele ko roman preberemo, razumemo, zakaj se je tako slaven pisatelj, kot je Graham Greene, odločil, da postavi dejanje svojega novega romana v tako odročno črnsko državo. Znana je sicer njegova ljubezen do eksotičnega in posebno zamorskega okolja. Toda to ni mogel biti edini razlog, da je postavil zgodbo v haitski okvir, četudi je ta neskončno privlačen s svojimi nenavadnimi ljudmi in eksotično naravo. V še večji meri ga je pritegnilo nekaj drugega: hotel je prikazati teror in človeško reakcijo nanj. Zelel je opisati življenje pod terorjem v Haitiju in kako reagirajo nanj črnci in kako belci, ki jih je usoda, kot »komediante življenja«, zanesla tja.

Tak »komedijant« je Mr. Brown, hotelir v Port-au-Princeu. Hotel tam mu je zapustila njegova pustolovska mati, katero je komaj poznal. Zdaj se je ponovno vrnil tja, po nekajmesečnem bivanju v New Yorku, kjer je skušal hotel prodati, ker je turizem zaradi teroristične vladavine na otoku skoraj popolnoma zamrl. Toda kupcev seveda ni našel in ker nima sicer nikjer na svetu kottička, ki bi ga lahko imenoval svoj dom, se mora vrniti na otok. Na ladji ga seznanijo usoda s skupino ljudi, ki postanejo potem z njim v ed nosilci napetega in nevarnega dogajanja na haitskih tleh.

Graham Greene nam pokaže zgodbo posameznikov, kot npr. čudno ljubezen med Mr. Brownom in osamljeno ženo nekega južnoameriškega poslanika, Nemko po rodu, katere oče je bil obešen od zaveznikov kot vojni zločinec; pustolovsko zgodbo lažnega britanskega majorja, v resnici pa pustolovca Jonesa, ki pa mu je usoda zaupala vlogo vojaškega vodje skupine pripadnikov haitske rezistence, pri čemer tudi pade kot junak — to, kar nikdar razen zadnjega hipa ni bil; čudaškega in humanega Američana Mr. Smitha, nekdanjega predsedniškega kandidata (dobil je 10.000 glasov), ki potuje s svojo ženo na Haiti, da bi pridigala vegetarijanstvo in s tem odpravljala iz ljudi strasti,

ki jih povzroča po njunem mnenju kislina, ki nastaja zaradi uživanja mesa; in še raznih drugih.

Graham Greene z blestečo pripovedno tehniko zavozla in končno razvozla vozeli svojih človeških usod: ljubezni in resignacije, upa in razočaranja, poguma in strahu, terorja in odpora. Teror ljudi moralno kvari, jih odrija v pasivnost, jih ponižuje, hkrati pa povzroča tudi neko selekcijo med njimi. Najboljši premagajo strah in se povzpnejo čez zavestnega in končno tudi do organiziranega odpora. »Baron Samdi«, mitični lik smrti iz haitskega ljudskega verovanja, v podobi črno oblečenega moža s cilindrom na glavi, ki se je poseebil v Duvalieru, jih ne more več odvrniti od tega, da ne bi prišli za orožje v boju proti diktatorju in njegovim »Tontons Macoute«, pa naj je ta odpor zaenkrat še tako šibak. Z njim odkupujejo svojo lastno moralno vrednost in vrednost svojega ljudstva. Ta odpor sega od razočaranih bivših pomagačev diktatorja do starega zdravnika komunista-humanista dr. Magiota, ki ga dajo »Tontons Macoute« ponoči poklicati k »bolnemu otroku«, da ga na cesti ubijejo, s kmetom vred, katerega so poslali ponj.

Vse to opisuje Graham Greene čisto nepatetično, s popolnim čutom za individualno človeško usodo, v čemer se njegov roman prijetno razlikuje od poplave politično tendenčne »rezistenčne« literature, v kateri je ideja vse, človek pa nič. Poleg izredne napetosti in tragičnosti, ki leži nad dogajanjem kot tropska sopara, pa najdemo v Greenovem romanu tudi izreden smisel za humor.

Zeleti je, da bi bil ta roman preveden tudi v slovenščino, ker pomeni nedvomno eno najzanimivejših in najboljših del sodobne literature.

F. J.

TRUHLARJEVA KNJIGA „POKONCILSKI ETOS“

Mohorjeva družba v Celju bo izdala med svojimi rednimi knjigami za leto 1968 delo Karla Vladimira Truhlarja: »Pokoncilski katoliški etos«. Truhlar živi in deluje v Rimu. Doslej je napisal že vrsto teoloških knjig v latinščini, nemščini in italijanščini, v slovenščini pa je objavil knjigo pesmi, s katero se je uvrstil med najbolj kultivirane in najgloblje moderne slovenske pesnike.

Trenutno ima pri založbi Queriniana v Bresciji v tisku knjigo »Teologia delle tendenze e strutture del mondo di oggi« (Teologija teženj in strukture današnjega sveta).

Prof. Truhlar je široko razgledan zlasti naistem področju teološke znanosti, ki je danes posebno živa in povsem nova — duhovna teologija, in se ukvarja z duhovnim življenjem sodobnega človeka. Marsikatero izmed naštetih del bi bilo vredno prevesti v slovenščino prav zaradi aktualnosti, zlasti ona, ki obravnavajo »krščansko življenje« in »vsakdanje življenje«, piše o njem najnovejša številka »Književnega glasnika« Mohorjeve družbe v Celju, potem ko našteje njegove dosedanje teološke knjige.

Pokristjanjenje Slovencev N. II.

Lahko pa da je prišla tudi iz besede lād, ki je prav tako pomenila deželo, zemljo.

Ladji ali čolnu so pravili tudi skip in iz tega izhaja morda beseda »ščipa« ali »ščifa«, ki jo še uporabljajo ribiči v Nabrežini.

Tjor so pravili v staronordijskem jeziku vrvi za napenjanje in od tega pride verjetno slovenska beseda žrd, ki pomeni sicer danes drog, s katerim stisnejo voz sena (žrd položijo podolgem po visoko naloženem vozu sena, da jo nato močno privežejo z vrvjo k vozu, tako da potlačijo seno), vendar pa ne more biti dvoma, da je prvotno pomenila samo vrv, ko še niso uporabljali droga.

Tile je pomenilo krov, odtod slovensko narečno dile (podstrešje). Tilja ali tilinn pa so imenovali rob (ograjo) na krovu.

Staronorveška beseda vesla je pomenila oborožiti, opremiti (z vesli?), odtod slovenska beseda vesla kot oprema čolna. Mogoče je s tem v zvezi tudi nordijska beseda vesle — majhen. Vidde je pomenilo daljava, odtod morda beseda videti. Vrak so pravili ladijskim razbitinam ali zavrženim stvarim, najbrž pa tudi najdenim, ker od tega pride gotovo slovenska beseda vračati. Iz tega se da sklepati, da je bilo treba naplavljenе razbitine ladij in blaga vračati pravim lasnikom in morda tudi druge najdene predmete.

Vad je pomenilo: vlačilna mreža (pri ribolovu), najbrž zato, ker je bila pletena. Vad je pomenilo namreč plesti ali tkati. Slovenska beseda val pa dozdevno nima sorodne besede v skandinavskih jezikih. V norveščini se pravi val bylgje, baare ali enostavno sjō in v švedščini vaag ali bölja. Ta zadnja beseda pa že spominja na slovensko besedo val, tembolj če upoštevamo, da je verjetno nastala po preobrazbi iz v v b iz vōlja ali iz vōl, enako kot norveška bylgje.

Skandinavski elementi v slovenskem ljudskem pesništvu

Da je morala še dolgo obstajati precej tesna zveza med Solvendci in staro švedsko domovino, dokazujejo med drugim tudi sledovi v slovenskih ljudskih pesmih. Drugače si ni mogoče razlagati dejstva, da najdemo v nekaterih slovenskih ljudskih pesmih cele švedske verze, npr. v otroški pesmici:

Ringa ringa raja,
muca pa nagaia,
kuža pa pleše,
da se zemlja trese.

Verz »Ringa ringa raja« je čista švedščina. Ringa pomeni obkrožati, pa tudi zvoniti ali pozvanjati; roa pa pomeni rajati, veseliti se, zabavati se. Ringa ringa ra'a pomeni torej dobesedno: Pozvanjajmo, pozvanjajmo,

raja! Ali pa tudi: Plešimo, plešimo, (v krogu), rajajmo! Pri tem je ohranjena celo izvorna besedna igra (vsi trije glagoli se začenjajo in končavajo z istimi glasovi in vsi imajo isti ritem: dva zloga). Slovenski otroci torej še danes rajajo in pojejo kakor nekoč v davni skandinavski pradomovini in bogve, če ne tudi po isti melodiji.

Toda tudi v drugih verzih te otroške pesmice najdemo švedske besede. Beseda muca se je morda glasila prvotno mus — miška, ali pa gre za sestavljenko iz mus in tak — zagrabit, vzeti, torej žival, ki lovi miši; kuža pa kossa (kusa), (norveško kusse, staronordijsko kussi ali kutzi), kar pomeni »prismojen teliček«. Lahko pa da je pomenilo kossa prvotno isto kot slovenska beseda kuža, torej psička. Gotovo pa je ostal smisel te prisrčne otroške pesmice isti.

V znani pesmici

Le sekaj, sekaj smrečico,
da si bom stesal barčico.
Je barčica pripravljena,
na morje je postavljena,
itd.

pa se ponavlja refren:

ti dreja, dreja, ti drom.

Dreja je švedska beseda dröja in pomeni isto kot slovenska beseda trajati. Drom pa je švedska beseda dröm in pomeni sanje (odtod slovenska beseda dremati).

(Dalje)

ŽENA IN DOM

Katere ženske se težko poročijo

Stevilni psihologi, zlasti v Ameriki in na Svedskem, že leta poskušajo razvozlati skrivnost zakonske sreče. Ugotovili so veliko zanimivega, skupina švedskih psihologov pa je odkrila sedem vrst žensk, ki imajo težave s poroko.

Za srečno zakonsko zvezo obstajajo določena pravila. Tako lahko z gotovostjo trdimo, da bo zakon srečen, če je v ženi dovolj ženskosti. Moški jo odkrivajo podzavestno. So pa tudi ženske, ki se zaradi nekaterih lastnosti ne morejo poročiti. Švedi pravijo, da jih je sedem vrst. Po njihovem mnenju so to:

1. PREVEČ PRIDNE ŽENSKE. Le-te živijo v stalnem strahu, da ne bodo mogle vsega pravočasno opraviti. V njihovem življenju poteka vse določeno in strogo odmerjeno. Ne prenesejo pogleda na poln pepelnik ali zmečkano blazino na kavču. Gospodinske posle opravljajo z neskončno marljivostjo in prav zato so za moške nekako preveč pridne. Takšne ženske preveč zahtevajo, zato težko najdejo moža.

2. EGOCENTRICNE ŽENSKE. Največkrat so prijetne in lepe. Tako so obsedene od svoje lepote, da se nimajo časa pogledati še v koga drugega. Od moškega zahtevajo, da nenehno obožuje njihovo sicer prijetno, toda v bistvu nepomembno osebnost. Nenehno pričakujejo žrtve od svojega partnerja, same pa niso zmožne nikakršnega žrtvovanja. Zakon s takšno žensko je za moškega nenehno ponižanje.

3. NEŽENSKA ŽENA. S strastjo bo opravljala posle, ki sodijo v moško dejavnost. V družbi se bo obnašala precej možato; učinkom svoje zunanjosti ne pripisuje nikakršnega pomena. Ponosna je, ker jo moški štejejo za sebi enako in občujejo z njo kot s svojimi kolegi. Prav tako ji godi, če moški v njeni prisotnosti pripovedujejo »moške« smešnice. Stejejo jo za nepopolno žensko.

4. CINIČNE ŽENSKE. Tudi ta vrsta ženske sodi med neženske. Vrhu tega so obremenjene tudi z neprijetno lastnostjo: ob neprimernih priložnostih cinično pripominjajo natančno tisto, kar zelo

prizadene moške. Sale razumejo samo kadar ni to naperjene proti njim. Imajo popolnoma nerazvito čustveno življenje.

5. PRENAPETE ŽENSKE. Največ takšnih žensk je v premožnih krogih. Poznamo dve inačici: smešno razvajene ženske, ki s posebno ljubeznijo igrajo vlogo gospodične »ne dotikaj se me!«, in »mučenice«; zadnje hlepijo za nenehnimi koketnimi scenami, ki jih moški ne prenašajo dlje kot največ eno uro.

6. PREVEČ SAMOSTOJNE ŽENSKE. Zelo so marljive v poklicnem delu. Ponosne so, ker nikoli ne potrebujejo moške pomoči ali nasveta. Ob njih moškemu ne pada na pamet, da bi storil karkoli kavalirskega. Takšna vrsta žensk naravnost teži po tem, da bi imele v zakonu prvo besedo.

7. ŽENSKE, KI HOČEJO IMETI VSE. Odločajo o vsem, tudi o stvareh, ki zadevajo samo moške. Moški sme jesti ali piti samo tedaj, ko mu to dovolji ženska. Obleči sme samo tisto, kar mu določi ženska. Svoje nagnjenje do ukazovanja podkrepljujejo takšne ženske ponavadi z zelo vsakdanjo frazo: »Vse delam v tvoje dobro.«

ŠPORT

PRIPRAVE ZA 10. SLOV. ŠPORTNE IGRE

V zvezi z začetkom 10. jubilejnih slovenskih športnih iger se je pred kratkim začel nogometni turnir, pri katerem sodelujejo, oziroma so sodelovale naslednje nogometne enajstorice:

Clani: Zarja iz Bazovice, Vesna iz Sv. Križa, Breg, Sovodnje, Doberdob, Prosek, Kontovel, Union iz Podlonjerja, Primorec iz Trebč, Barkovlje, Sokol iz Nabrežine, Repen, Škamperle od Sv. Ivana in Gaja iz Padrič in Gropade.

Mladinci: Vesna, Breg A, Breg B, Kontovel in Cankar.

Z druge strani:

ZA POVZDIGO TURIZMA?

Kako nekateri odgovorni ljudje pojmujejo gostinstvo in postrežbo turistom, kaže primer, ki se je pripetil prejšnji ponedeljek okrog 16. ure v kavarni »Tartini« pri morju v Piranu.

Pred kavarno je sedelo dosti gostov, med katerimi jih je precej čakalo na parnikov odhod. Čakali so natararico in ko je prišla, so ji začeli naročevati zaželene pijače. Uslužbenka pa je jezno zaklicala: »Ne bo nič, ne bo nič! Sem sama za vse!« Gostje so še nekaj časa čakali, nato so pa nejevoljno začeli vstajati od miz.

Pikre opazke pa niso telele toliko na natararico, ki je bila res sama kot točajka, nosilka in pri blagajni, ampak bolj na upravo, ki ne poskrbi za več osebja. To pa zlasti v urah, ko prihajajo tudi preprostejši izletniki in si žele okrepčila. Zvečer se pa v isti kavarni smuka truma belo oblečenih natararjev okrog gostov, ki sede morda ves večer pri isti steklenici piva.

Iz Gorice

VPISOVANJE V SOLE

Ponovno opozarjamo starše in tudi dijake, da traja vpisovanje v vse slovenske srednje šole v Gorici do 25. septembra.

Dijaki naj pridejo čimprej, opremljeni s potrebnimi listinami, na šolska tajništva v dopoldanskih urah in naj ne čakajo na vpis do zadnjih dni.

OBJAVA

Starši, ki nameravajo v prihodnjem šolskem letu vpisati svoje otroke v Slovenski dijaški dom v Gorici kot redne ali zunanje gojence, morajo vložiti prošnjo za sprejem na posebnih tiskovinah, ki jih dobijo pri zavodovi upravi.

Prošnjo za sprejem se rešujejo do zasedbe vseh razpoložljivih mest. Vsa druga pojasnila se dobijo pri upravi Slovenskega dijaškega doma v ulici Montesanto 84 vsak dan od 10. do 12. ure.

Spomini iz prve svetovne vojne

■■■ 63 ■■■■■ V RUSKEM UJETNIŠTVU ■■■■■ Inž. J. R. ■■■

Dvignil sem laterno in videl, da je bila hudo rdeča.

Evdokija jo je prijela preko rame in ji nekaj tiho govorila. Tedaj mi pravi Nina, da mislijo drugi večer igrati durak in da me vabijo.

»Kdo pa bo prisoten?«

»Vaša rebjata, torej me štiri in Evdokijina brata V »nabljudateljevem« stanovanju ob 7. uri, to je po vaši večerji.«

»Ne morem obljubiti, ker se odpeljemo naslednji dan, v nedeljo v Kišinev in mogoče me bo klical ravnatelj. Poleg tega pa moram iti zgodaj spat. Pa bomo videli. Lahko noč vsi, tudi Dunjecka!«

Drugi dan so sejanci prejšnjega dne posejali še 3 parcele s pšenico »banatko«, a na 3 različne gostote: 140 kg, 180 in 200 kg na ha. Nato so morali moji tovariši nacepiti drv za kuhinjo in ravnatelja, par naročajev drv sem naročil tudi za naš brlog, kjer smo imeli štedilnik. Če jih ne bomo takoj rabili, pa naj se osušijo. Čumak ml. je zaklal prašiča in pripravil lepe zrezke za nedeljske romarje. Čumak st. pa je rekel, da je najbolje, če se napravljene zrezke vložijo v kositrno škatlo, da se ne pomažemo. Svetuje tudi nekaj kislih kumaric za žejo. Naročili smo Pavlovcu, da nadzira in

pomaga. Ravnatelj je šel k popu in učitelju po denar toverišev, a ni nič dobil. Pač pa je učitelj rekel, da je neko nakazilo na poštnem uradu v Mirenih in da gre takoj k popu po pooblastilo, če je tudi zanj. Če bo kaj, bo prinesel pod večer. A ni bilo nič in ravnatelj je na to že računal, ker je že imel pripravljene kupčke denarja v znamkah in po en bankovec za 3 rublje za vsakega. Po večerji sem sicer šel v stanovanje bivšega »nabljudatelja«, a samo povedat, da se ne morem ustaviti, sicer jih je tako že dovolj za igro.

Po obisku vremenoslovne opazovalnice sem zvečer izročil zapisno knjižico Matfeju Fomiču in zato sem šel na njegov dom. A doma ni bilo nikogar. Našel sem jih tam, kjer sem jih pustil po večerji. Na vsak način so me hoteli ustaviti, a se nisem pustil pregovoriti. Obljubil pa sem napol, da se udeležim igre v ponedeljek, seveda če ne bo višje sile. Saj vedo, da nisem sam svoj gospodar.

Vsi smo prav sladko spali, ko nas je drugo jutro zbudil nočni čuvaj že ob 5. uri. A bili smo navajeni na red in disciplino, zato pa na noge! Že prejšnji dan smo očistili obleke, potem še čevlje, seveda vse vojaško in po vojaško. Pokrival pa nismo

imeli enakih. Jaz sem vzel baskovsko, trije so pre naredili avstrijsko kapo v pokrivalo, ki je bilo še najbolj podobno srbski »šajkači«: zgornji, štrleči del kape, kjer je bila prej rozeta, so potegnili na vznotraj. Pavlovec in Sirotič sta bila razoglava.

V kuhinji smo v mali ponvici nekoliko pocvrli po dva koščka slanice in to pojedli s kruhom, popili po kozarec mleka in bili prepričani, da bomo do kosila vzdržali, saj smo prej že kakšenkrat vzdržali dva dni in več, ne da bi kaj jedli. Začudili smo se, ko smo opazili, da Čumaka, oče in sin, vpregata v voz žrebca. Nikolaj Stepanovič si je najbrž mislil, da ne bo slabo, če se žrebca malo sprehodita. Ko je bilo vse pripravljeno, smo zlezli na voz. Čumak je še enkrat vse pregledal: oves za konje, dve konjski plahti, pečenko za ljudi, kumarice, kruh in še nekaj je imel v nekem ovojčku. Seveda smo hoteli vedeti, kaj je to, a se je branil povedati; končno se je vdal. Bil je sladkor. Za koga? Za vas, če ga v »čajnaji« ne bi hoteli dati. Kdo ga je dal? Barin! Dober je bil ta barin. Ko smo se peljali mimo njegovega stanovanja, je stal vrh stopnišča in nas lepo pozdravil. Mi pa nje-ga: »Zdravstvujte! Na svidanije!«

Naš voznik Čumak ni krenil takoj na cesto Benderi-Kišinev. Rekel je, da je tista cesta pusta in da je zato lepše, če se peljemo po stranski cesti, ki sicer ni lepa in tako široka, a je trda.

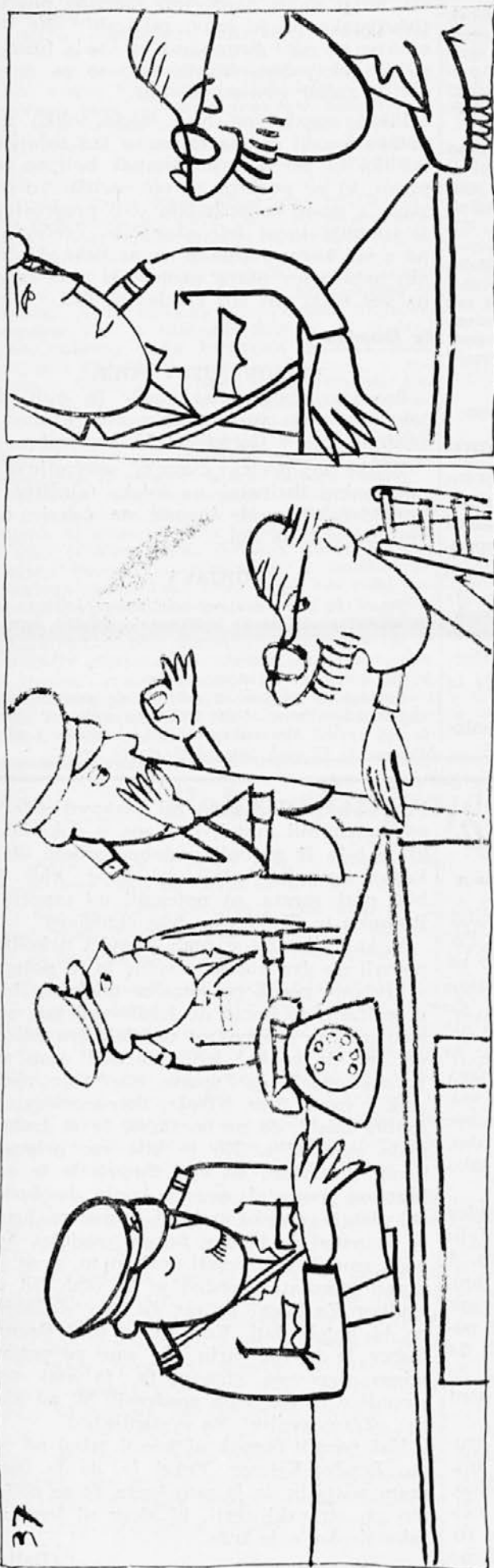
(Dalje)

Srečka na podstrešju

Riše ANDREJ NOVAK

Piše TONE FORNEZZI

19

37. Trije miličniki in dežurni so v pisarni z golimi stenami in veliko, okorno pisalno mizo začudeno strmeli v profesorja, ki se je nemirno presedel ob mizi.

»Koliko je bil pa vreden tisti daljnogled?« je vprašal miličnik.

Profesor Polajnar je mencil.

»Vreden, vreden! Takšne stvari nimajo vrednosti. Precej vreden je bil in zdaj ga sploh ne dobiš.

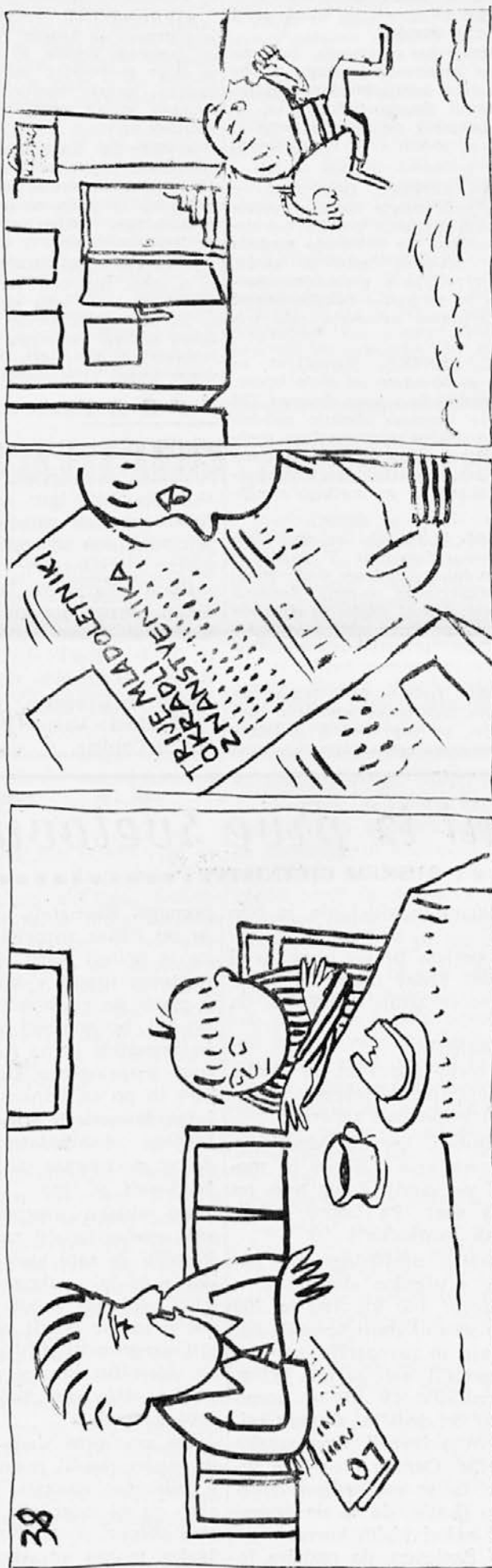
Dragoceni so bili tudi zapiski, ki so nenadomestljivi, zame je bil neprecenljive vrednosti tudi lek-sikon, ki sem ga komajda kupil. Tovariši miličniki, ki, to je vrednost, ki se ne da izraziti v denarju. Rečem vam, tisti mulci, ki so me skoraj podrli na stopnišču, so ukradli vse skupaj. Radi bi se šli najbrž gusarje. Jaj, pa s tako dragoceninim teleskopom!« je tarnal profesor na miličniški postaji.

»Pa mislite, da so res tisti fantje ukradli vaše

stvari?« je spet vprašal dežurni.

»Organizirano so me okradli, organizirano, tovariš miličnik. Nekdo je poslal hišnico na streho, češ da moram takoj dol, da je nekaj zelo važnega. Šel sem, spodaj pa ni bilo žive duše. Napahtali so me. Ko sem se vrnil, mojih stvari ni bilo več!«

»Brez skrbi, fantiče bomo že prijeli!« so mu zagotovili miličniki.

zlagal:

»Z Markom in Darkom gremo gobe nabirat.«

»Veliko si zadnje dni zdorna. Me kar malo skrbi, kje se potikaš.« je zagodrnjal oče. »Tvoje pohajkovanje mi ni všeč. Le poglej, kam pripelje takšno brezdelje.«

Oče je porinil časopis pred Pika. Tisti hip se je Piku zazdelo, da ga črke mastnega naslova zbadajo v oči. ... TRUJE MLADOLETNIKI OKRADLI

ZNANSTVENIKA.

Pik se je delal, da bere. Pa ni bral. Črke so mu skakale pred očmi, kot bi plesale ringaraja. Srce mu je skočilo v grlo; zaprl je usta, da mu ne bi padlo na mizo, pred očeta.

Hlinjeno malomarno je odšel iz kuhinje, v sobi na je s tresočimi se rokami hitro vrgel obleko na se in se brez pozdrava izmuznil iz hiše. Stekel je v Podmornico.

38